

Rumantsch en Svizra –
emprender, instruir, valitar
Français en Suisse –
apprendre, enseigner, évaluer
Italiano in Svizera –
imparare, insegnare, valutare
Deutsch in der Schweiz –
lernen, lehren, beurteilen

Passaport da las linguas

Reglament davart ils examens da romantsch per obtener in passaport da las linguas

15-3-2021

Secretariat fide
Haslerstrasse 21
3008 Berna
031 351 12 12
info@fide-info.ch
www.fide-info.ch

Lia Rumantscha
Via da la Plessur 47
7000 Cuir
081 258 32 22
curs@rumantsch.ch
www.curs.ch

1 Ils examens da romontsch

- 1.1 Quei reglament cuntegn las disposiziuns dils examens da romontsch per obtener in *passport da las linguas*.
- 1.2 Ils examens san vegnir fatgs els idioms sursilvan, sutsilvan, surmiran, puter e vallader, sco era en rumantsch grischun.
- 1.3 Ils examens da romontsch permettian allas participontas ed als participonts da cumprovar lur cumpetenzas en in dils idioms ni en rumantsch grischun sin ils nivels A1, A2 ni B1 dil Rom europeic communabel da referenza per las linguas e d'obtenir in *passport da las linguas* corrispudent.
- 1.4 Ei dat examens en scret sin ils nivels A1 e A2, ed examens a bucca sin ils nivels A2 e B1.
- 1.5 Ils examens vegnan menai d'expertas e d'experts che disponan dil suandont profil d'exigenzas:
  - activitad professiunala che pretenda aultas cumpetenzas linguisticas (lavor da perscrutaziun, translaziuns, lavor da medias);
  - experientscha da plirs onns ell'instrucziun da lungatgs a carschi en in idiom romontsch ni en rumantsch grischun;
  - haver frequentau la scolaziun introductiva dil Secretariat fide.

2 Annunzia

- 2.1 Tut las persunas sur 16 onns san s'annunziar per ils examens, independentamein da lur status da dimora.
- 2.2 Ils documents d'annunzia san ins telecargar dallas paginas-web dil Secretariat fide ni dalla Lia Rumantscha.
- 2.3 L'annunzia san ins inoltrar da tut temps al Secretariat fide ni al secretariat dalla Lia Rumantscha.
- 2.4 Cun l'annunzia confirman las participontas ed ils participonts dad esser d'accord cun il reglament.
- 2.5 Suentar che l'annunzia ei entrada, survegnan las participontas ed ils participonts ina conferma, il quen per la taxa d'examen ed il datum digl examen.
- 2.6 Sch'enzatgi retrai sia annunzia enteifer treis jamnas entochen quater dis da lavor avon il termin, la taxa d'examen vegn restituida suenter la deducziun d'ina taxa d'elavuraziun.

- 2.7 Sche l'annunzia per igl examen vegn retratga pli pauc che quater dis da lavur avon il termin d'examen ni sche la persuna cumpara buc agl examen, vegn la taxa d'examen buca restituida. En cass motivai e sin damonda en scret sa ina part dalla taxa vegnir restituida.

3 Ils examens

- 3.1 La part digl examen a bucca cuoza 10 – 15 minutas e vegn menada da silmeins duas expertas resp. dus experts.
- 3.2 Suenten la part a bucca suonda la part en scret che cuoza maximalmein 30 minutas.
- 3.3 Per igl examen ein negins mieds d'agid lubi (p.ex. telefon, vocabulari).
- 3.4 En cass d'in impediment cumprovau eis ei pusseivel che mieds d'agid vegnan lubi ni il temps d'examen vegn prolungius.
- 3.5 A caschun digl examen ston las participontas ed ils participonts presentar in document d'identitad cun foto.
- 3.6 Duront igl examen giudicheschan las expertas ni ils experts presents las cumpetenzas a bucca ed en scret tenor criteris defini. Ils criteris ein menziunai ell'annexa da quei reglament.
- 3.7 Il Secretariat fide communichescha ils resultats allas participontas ed als participonts sil pli tard 2 jamnas suenter igl examen.
- 3.8 Las participontas ed ils participonts che contonschan en silmeins ina part sil pli pauc il nivel A1, survegnan in *passport da las linguas*. Quel cumprova cun ils nivels A1, A2 ni B1 las cumpetenzas linguisticas acquistadas a bucca ed en scret.

4 Investa e recuors

- 4.1 Las participontas ed ils participonts san dumandar da prender investa dils documents d'examen, e quei tochen 30 dis suenter ch'els han survegniu ils resultats. La damonda sto vegnir inoltrada en scret al Secretariat fide.

La participonta ni il participont sco era eventuels representants legals san silsuenten prender investa dils documents d'examen en preschientscha d'ina persuna da survigilonza. Il Secretariat fide determinescha il liug e la data dall'investa. Igl ei scumandau da copiar (fotocopiar, fotografar ni scriver giu) las incumbensas d'examen.

- 4.2 Las participontas ed ils participonts san inoltrar in recuors tochen 40 dis suenter ch'els han survegniu ils resultats. Il recuors sto cuntener in'argumentaziun. El ei gratuits.

In recuors ei pusseivels, sch'ins dubeta ch'igl examen seigi vegnius realisaus a moda correcta tenor il reglament. La valetaziun dallas expertas e dils experts sa buca vegnir contestada.

Il Secretariat fide decida en emprema instanza davart il recuors. Sche quel vegn approbaus, sa la participonta ni il participont repeter igl examen gratuitamein.

- 4.3 Encunter la decisiun dil Secretariat fide san ins inoltrar in recuors en secunda instanza tier la Cumissiun da qualitat fide. Il recuors sto vegnir inoltraus en scret e cuntener in'argumentaziun. El ei gratuits. La Cumissiun da qualitat fide decida definitivamein.

5 Valeivladad

- 5.1 Il reglament present davart ils examens da romontsch per obtener in *passport da las linguas* ei vegnius approbaus ils 8 da mars 2021 dalla Cumissiun da qualitat fide ed entra en vigur ils 15 da mars 2021.
- 5.2 Midadas da quei reglament ston vegnir decididas dalla Cumissiun da qualitat fide.

Annexa: Ils criteris da valetaziun

<p>A bucca</p>	<p>A2</p> <p>Sa descriver il mintgadi professiunal e privat a moda capeivla.</p> <p>Sa menar cuorts discuors, p.ex. per fixar in termin.</p> <p>B1</p> <p>Sa discuorer senza grondas difficultads davart situaziuns dalla veta e descriver process ed eveniments a moda capeivla e coherenta.</p> <p>Sa participar senza grondas difficultads ad in discuors persunal e rispunder allas damondas dallas partenarias da discussiun.</p>
<p>En scret</p>	<p>A1</p> <p>Sa emplenir in sempel formular cun indicaziuns davart l'atgna persuna.</p> <p>Sa reagir sin ina novitad cuorta (SMS), p.ex. per far giu cun enzatgi.</p> <p>A2</p> <p>Capescha las informaziuns essenzialas d'in text scret, p.ex. il liug, il temps ed ils cuosts d'ina occurrenza.</p> <p>Sa emplenir formulars e scriver messadis cuorts a moda capeivla.</p>